

uw nummer

uw datum

ons nummer 88985-2024
onze datum 27 augustus 2024
verzonden
inlichtingen bij P. Hamaekers
cluster Ontwikkeling
doorkiesnr. 0475 - 359 228

AAN

de leden van de commissie RU

bijlage(n)
betreffende commissie-informatiebrief inzake stand van zaken binnenstedelijke IJzeren Rijn

Geachte leden,

Reeds geruime tijd is de gemeente Roermond bezig met de voorbereidingen voor het herinrichten van het binnenstedelijk deel van de IJzeren Rijn tot fiets- en voetpad. Concreet gaat het hier om het spoortracé vanaf de Spoorlaan-Zuid tot aan de fietstunnel onder de Keulsebaan nabij bedrijventerrein Roerstreek.

Het betreft hier een internationaal heel gevoelig dossier waarbij uiteindelijk met de Belgische federale overheid afspraken moeten worden gemaakt over de mogelijkheden tot herinrichting invulling van dit tracé. Zoals reeds uiteengezet in de raadsinformatiebrief d.d. 15 december 2020 is het nodig om eerder gedane informele toezeggingen vanuit België om te zetten naar formele afspraken. Daartoe heeft de gemeente Roermond al op 26 februari 2021 een schriftelijk verzoek ingediend bij het Ministerie van I&W om met België de reeds gedane toezeggingen over een mogelijke herinrichting van het historisch tracé van de IJzeren Rijn tot fiets- en voetpad te formaliseren.

Vervolgens heeft het Ministerie van I&W lang tijd nodig gehad om dit verzoek vanuit Roermond door te leiden naar de Belgische federale overheid. Personele wisselingen en een zeer zorgvuldige juridische voorbereiding en afstemming van deze brief waren daarvoor de hoofdoorzaken. Uiteindelijk is de brief vanuit het Ministerie van I&W aan België (minister Gilkinet) 20 juni jl. verstuurd, mede na bestuurlijk aandringen vanuit de provincie Limburg en de gemeente Roermond. Deze brief is als bijlage bij deze commissieinformatiebrief gevoegd.

Vervolgens heeft minister Gilkinet mondeling op de brief gereageerd naar gedeputeerde Kuntzelaers. De recente verkiezingen in België hebben slecht voor minister Gilkinet uitgepakt, waardoor hij onvoldoende mandaat voelt om onder de overeengekomen voorwaarden definitief ja te zeggen tegen het verzoek van het Ministerie en de gemeente Roermond om afspraken over de herinrichting van dit deel van de IJzeren Rijn vast te leggen. Provincie Limburg heeft daarop geantwoord dat het zeer wenselijk is om toch op korte termijn te kunnen starten met de voorbereidingen. Enerzijds omdat de gereserveerde middelen niet oneindig vastgehouden kunnen worden, anderzijds om in Roermond een aanzienlijke kwaliteitsimpuls te kunnen genereren in de openbare ruimte, passend binnen de eerder informeel gemaakte afspraken met België.

Na overleg met de provincie gaan we in Q3/Q4 dan ook starten met de verdere planvoorbereiding. Eerste stap daarin is het aangaan van een bruikleenovereenkomst met de eigenaar van het tracé, Prorail en het aanvragen van de benodigde vergunningen bij Prorail. Daarna kunnen we aan de slag met diverse verkennende onderzoeken zoals bodemonderzoek, archeologisch onderzoek, explosievenonderzoek, flora en fauna etc., waarna eea kan worden uitgewerkt tot een voorlopig ontwerp en definitief ontwerp. Tevens dient te worden gestart met het betrekken van de omgeving bij de plannen.

De realisatiekosten zijn in 2023 geraamd op circa € 3,5mln. Gemeente Roermond heeft € 2mln in de begroting opgenomen en de provincie Limburg heeft € 2mln aan cofinanciering gereserveerd. Op dit moment is de subsidieaanvraag aan de Provincie voor deze € 2mln in voorbereiding.

In de beeldvormende raadsbijeenkomst van 11 september as. informeer ik u verder over de herinrichting van het binnenstedelijk deel van de IJzeren Rijn tot fiets- en voetpad en de relatie met het dossier IJzeren Rijn in breder verband.

Ik vertrouw erop u hiermede voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,

de wethouder voor stedelijk beheer, bereikbaarheid en dienstverlening

drs. V.G.J. (Vincent) Zwijnenberg CBM

Bijlage: brief vanuit Ministerie I&W aan Belgische federale overheid

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

> Retouradres Postbus 20901 2500 EX Den Haag

Kabinet van Georges Gilkinet
T.a.v. Minister van Mobiliteit Georges Gilkinet
FINTO
Kruidtuinlaan 50
1000 Brussel
België

Bestuurskern

Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
Beleid en Omgeving

Rijnstraat 8
Postbus 20901
2500 EX Den Haag
Nederland

Contactpersoon

C.M. Postma
Beleidsmedewerker

M +31(0)6-15438249
christine.postma@minienw.nl

Ons kenmerk

IENW/BSK-2023/287251

Bijlage(n)

1. Afbeeldingen
binnenstedelijk tracé van de
IJzeren Rijn in Roermond
2. Overzicht spoorsaneringen

Datum 19 juni 2024
Betreft Vraag gemeente Roermond tot gebruik historisch tracé
IJzeren Rijn voor aanleg fietspad

Geachte minister Gilkinet,

De gemeente Roermond heeft, met steun van de provincie Limburg, een schriftelijk verzoek ingediend bij het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) om medewerking te verlenen aan het project om een fiets- en voetpad te realiseren in Roermond dat het historisch spoortracé van de IJzeren Rijn volgt. Mede gezien uw grote inzet voor actieve en duurzame vervoersmodi, breng ik dit project graag onder uw aandacht. Met deze brief licht ik het vraagstuk toe en vraag ik uw steun voor dit voorstel waarbij het recht van doortocht van België over Nederlands grondgebied, zoals vastgelegd in de van toepassing zijnde verdragen rond de IJzeren Rijn, uiteraard blijft geborgd.

Concreet heeft de gemeente Roermond de intentie om parallel aan een gedeelte van het historische tracé van de IJzeren Rijn, in het stedelijk gebied van Roermond, een (gecombineerd) fiets- en voetpad aan te leggen. Het geplande fietspad loopt tussen de Spoorlaan Zuid en de Keulsebaan, waar de fietsroute kan worden aangesloten op de huidige fietstunnel onder de weg Oosttangent Noord. Het fietspad volgt een deel van het IJzeren Rijn-traject dat volgens alle trajectvarianten die nu voorliggen niet meer in gebruik zal worden genomen. Zie bijlage 1 voor een kaart van het IJzeren Rijn tracé in Roermond, de voorgestelde fietsroute met de kruispunten en spoorviaducten en luchtfoto's van de spoorviaducten.

Op twee plaatsen zal gebruik worden gemaakt van bestaande spoorviaducten, eerder dan een volledig nieuwe overbrugging te moeten bouwen.

- Het spoorviaduct over de Sint Wirosingel: het bestaande viaduct is hier niet breed genoeg om naast het tracé een fiets- en voetpad in te passen. Daar dient het fiets- en voetpad over het huidige spoor heen worden aangelegd.
- Het spoorviaduct over de Karel Doormansstraat – Bredeweg: hier is het bestaande viaduct voldoende breed, maar het huidige hekwerk aan weerszijden van het viaduct zal vernieuwd moeten worden.

Daarnaast zal op maximaal zes plaatsen het spoor gesaneerd (verwijderd) moeten worden (bijlage 2). Er worden een aantal aansluitingen gemaakt om de toegang

tot het fiets- en voetpad te bevorderen. Het verwijderen van het spoor op deze plaatsen maakt het mogelijk voor fietsers en voetgangers om zonder obstakels het tracé over te steken en gemakkelijk en veilig toegang te krijgen tot het fiets- en voetpad.

Bestuurskern

Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
Beleid en Omgeving

Ons kenmerk

IENW/BSK-2023/287251

De goederenverbinding IJzeren Rijn kent een rijke historie. Het traject is na oplevering in 1879 veelvuldig gebruikt, maar sinds de negentiger jaren van de vorige eeuw wordt het tracé grotendeels niet meer bereden door treinen. Daarnaast wordt in alle recente studies rond de reactivering van de IJzeren Rijn uitgegaan van een traject dat rond Roermond loopt in plaats van dwars door het stadscentrum. Voor de gemeente Roermond zou het van grote meerwaarde zijn om een fiets- en voetpad langs een plek met zoveel historie aan te leggen.

Op grond van het Scheidingsverdrag van 1839¹ en het IJzeren Rijn-verdrag van 1873² tussen België en Nederland heeft België het recht op doortocht over het tracé en dient dat tracé beschikbaar te zijn voor reactivering van de spoorweg. Nederland hecht grote waarde aan het historisch recht van doortocht over Nederlands grondgebied, dat bevestigd werd in de uitspraak van 24 mei 2005 van het Permanent Hof van Arbitrage. Daarom wordt dit geborgd bij eventuele uitvoering van plannen van de gemeente.

Ik heb sympathie voor het voorstel van de gemeente Roermond. Het lijkt me dan ook, dat onder een aantal strikte voorwaarden, het regionale project van de aanleg van een fiets- en voetpad langs het tracé van de IJzeren Rijn kan worden uitgevoerd zonder het recht op doortocht te schaden. Hiervoor heb ik met de gemeente afgesproken dat de werken omkeerbaar moeten zijn en de spoorbedding wordt behouden. Daarnaast zijn uiteraard de nieuwe aanleg en, indien nadien nodig, het opnieuw in de huidige toestand stellen op risico en kosten van de gemeente. Deze voorwaarden doen geen afbreuk aan de verplichting van Nederland om, in het geval van reactivering van het historisch tracé, de spoorweg terug te brengen in de staat van onderhoud in 1991. Artikel XII van het Scheidingsverdrag van 1839 blijft onaangetast.³

De gemeente Roermond heeft mij per brief bevestigd dat het gaat om omkeerbare werken en dat het ter plaatse geldende bestemmingsplan geschikt blijft voor spoordoeleinden. Tevens benadrukt de gemeente Roermond dat zij verantwoordelijk is voor het weer beschikbaar stellen van de benodigde gronden conform de huidige situatie. Daarnaast zal de gemeente de kosten dragen voor het weer opleveren van deze gronden in de huidige staat, waarbij geldt dat de thans aanwezige bovenbouw niet terug behoeft te worden aangebracht, aangezien ProRail heeft aangegeven dat bij reactivering van het historisch tracé volledige renovatie van de bovenbouw van het baanvak noodzakelijk is. De grond blijft in eigendom van ProRail.

¹ Tractaat tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Koninkrijk België betreffende de scheiding der wederzijdse grondgebieden; Londen, 19 april 1839.

² Overeenkomst tussen Nederland en België inzake: 1. Verandering van de betalingswijze van de schuld genoemd in no. 1 van artikel 63 van het Tractaat van 5 november 1842; 2. Wijziging van artikel 3 van het Verdrag van 12 mei 1863 m.b.t. Nederlandse brandewijn, en 3. Regeling van de doorgang van een spoorweg door het hertogdom Limburg; Brussel, 13 januari 1873.

³ In artikel XII van het Scheidingsverdrag is het recht van doortocht van België over Nederlands grondgebied vastgelegd. Eventuele plannen en/of aanpassingen zullen het recht van doortocht voor België in de toekomst niet onmogelijk moeten maken of onredelijk bemoeilijken.

Ik hoop op uw instemming met deze tijdelijke aanpassing van het gebruik van het tracé van de IJzeren Rijn. Graag ontvang ik een schriftelijke bevestiging van uw akkoord.

Bestuurskern

Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
Beleid en Omgeving

Ons kenmerk

IENW/BSK-2023/287251

DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT,

Mark Harbers